

AS AGROSAVETNIK

Broj 1, Maj 2006. godine

VICTORIAGROUP

BILJNA PROIZVODNJA

STOČARSTVO

RIBARSTVO

VETERINA

NOVE TEHNOLOGIJE

ENERGETIKA

USLUGE

DISTRIBUCIJA - AGRODISKONTI

SAVETI I PREPORUKE

Sadržaj

04 Victoria Group - Za korak ispred

INVESTICIJE

05 Fertil - novi brend na tržištu

06 Fabrika biodizela - Gorivo na nove generacije

BILJNA PROIZVODNJA

08 Proizvodnja soje u oraganizaciji Sojaprotein-a

09 Suzbijanje divljeg sirka posle žetve strnina

11 Primer uspešne saradnje - Zaštita voća u aprilu

STOČARSTVO I RIBARSTVO

12 Upotreba enzima u stočnoj hrani

13 Osnovna problematika za pravilnu ishranu uzgoju podmlatkakoka nosilja jaja za konzum

14 Ribotek Ljubovija - Najsavremeniji ribnjak
slatkovodne pastramke

16 Narcis Popovići - Višegodišnje iskustvo i poverenje

NAVODNJAVANJE

19 Bauer sistemi za navodnjavanje

PREDSTAVLJAMO VAM

20 Agroservis Victoria Group

21 Luka Bačka Palanka - Položaj i uslužnost

22 Veterinarski zavod Subotica

ULJARICA KOJA DOLAZI

23 Uljana repica - Kultura koja dolazi

Impresum:

Objavljuje: Victoria Group,
Hajduk Veljkova 11, 21000 Novi Sad
Urednici: Zorica Popović, Natalija Kurjak
Tehnički urednik: Zoran Stojanović
Produkcija: media.com d.o.o.
Photo: arhiva Victoria Group,
Narcis Popovići, media.com
Štampa: Quadra Graphic, Beograd

ISBN 01234566789

VICTORIAGROUP

ZA KORAK ISPRED

«Victoria group» sa timom visokokvalifikovanih menadžera, znanjem u pravljenju profita i njegovoj racionalnoj upotrebi realizuje viziju lidera u agraru na ovim prostorima.

Kada je 2002. godine, u jednoj od najzanimljivijih berzanskih operacija, konzorcijum „Victoria Group“ postao većinski vlasnik bečejskog „Sojaproteina“, malo ko je mogao pretpostaviti da je to tek prvi korak u stvaranju moćnog domaćeg agrokompleska. Ogroman potencijal vojvodanskog agrara ograničen lošom infrastrukturom, zastarelom opremom, slabim marketingom i nedostatkom poslovne strategije konačno je dobio šansu da se vrednuje na pravi način.

Formiranjem „VictoriaGroup“ u Novom Sadu, sa timom visokokvalifikovanih menadžera, znanjem u pravljenju profita i njegovoj racionalnoj upotrebi, utvrđena je strategija razvoja zaokruženog proizvodnog sistema, koja obezbeđuje realizaciju vizije lidera u agraru na ovim prostorima.

U sastavu ovog velikog agrarnog koncerna nalazi se devet kompanija. Sreće celog sistema je fabrika za preradu soje „Sojaprotein“ u Bečeju. Najznačajniji kapacitet ove vrste u jugoistočnoj Evropi, sa preradnim potencijalom od 950 tona sojinog zrna na dan, punu potvrdu svoje tržišne vrednosti doživeo je u okviru „Victoria Group“. Ukupna prodaja je 2004. u odnosu na 2003. godinu povećana za 39 odsto, bruto profit za 140 procenata (sa 2,8 na 6,7 miliona evra), dok je izvoz sa 6,5 miliona evra podignut na 20,5 miliona evra.

Fabrika ulja „Mladost“ u Šidu, sa dnevnim kapacitetom prerade 600 tona na dan suncokreta i uljane repice, zauzima posebno mesto u razvojnim planovima

„Victoria Group“, jer se procenjuje da će ulaganja u rafinaciju biljnog ulja u gorivo budućnosti – biodizel, kapaciteta 100.000 t/godišnje, povećati dodatnu vrednost celog lanca.

Fabrike u Bečeju i Šidu su mesta gde se ukrštaju proizvodne veze i tržišna strategija celog sistema.

U proizvodnom programu Veterinarskog zavoda u Subotici, uz hranu za životinje, lekove za upotrebu u veterini, serume i vakcine, sredstva za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, značajno mesto zauzimaju i sredstva za zaštitu bilja.

Poseban segment u strukturi predstavlja i „SP Laboratorija“ u Bečeju. Najmodernija laboratorija u zemlji, na oko 3000 m², opremljena najsavremenijim uređajima, specijalizovana je za kontrolu kvaliteta i zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe.

„Victoria Group“ izvozi u 28 zemalja, ispunjava standarde EU - Identity Non GMO Soybean i Kocher certificate i uživa ugled jednog od retkih proizvođača genetski nemodifikovanih proizvoda. Stalna ulaganja u razvoj trebalo bi da rezultiraju liderskom pozicijom u srpskom agraru. Takva poslovna filozofija zapisana je i u marketinškom sloganu grupacije - „*Za korak ispred*“.

Bez obzira na svoju tržišnu otvorenost, potencijali luke u Bačkoj Palanci, koja se prostire na 110 hektara i silosa u Bačkoj Palanci, čiji je smeštajni kapacitet 24.000 tona, takođe su u funkciji zajedničkog poslovnog cilja. Široke tržišne ambicije najmodernije Fabrike mineralnih đubriva „Fertil“ u Bačkoj Palanci i Veterinarskog zavoda u Subotici, ne umanjuju njihov značaj za primarnu poljoprivrednu proizvodnju „Victoria Group“. Ekološka proizvodnja azotnih i kompleksnih đubriva - „Fertil“ primenjuje suvi postupak koji ne stvara otpadne gasove i tečnosti - veoma je značajna za unapređivanje agrarne proizvodnje.

Fertil

NOVI BREND NA TRŽISTU

Prva fabrika mineralnih đubriva sa tehnologijom kompaktiranja u regionu. Agroservis za korisnike - najsavremenija oprema za uzorkovanje i analize zemljišta. Formulacije i preporuke na osnovu rezultata analiza zemljišta.

Tehnologija primenjena prilikom projektovanja i izgradnje fabrike mineralnih NPK đubriva Fertil u Bačkoj Palanci je u potpunosti novina na našim prostorima. Ona podrazumeva mogućnost dobijanja različitih formulacija NPK i drugih azotnih đubriva fizičkim procesom kompaktiranja. Kompaktiranjem se od standardnih mineralnih đubriva (Amonijum sulfat, Urea, MAP, Kalijum sulfat, ...), dobija potpuno nova granula, koja u svom sastavu ima sve makro i mikro elemente u željenoj formulaciji i pri tome se postiže izuzetna homogenost granulata.

Ceo postupak je u osnovi suv proces spajanja normiranih komponenti, pod pritiskom valjaka kompaktora. Nepostojanje hemijsko-tehnološkog postupka, kao i potpuno iskorišćenje ulaznih materijala, bez ostatka-otpada na kraju procesa, za rezultat ima potpuno ekološki bezbedan i čist postupak, u potpunosti u skladu sa propisanim domaćim i evropskim ekološkim standardima.

Primenjena tehnologija je izuzetno fleksibilna i omogućava proizvodnju onoga što je potrebno zemljištu, a da pri tome nema niti manjka, ni viška nekog elementa.

Potrebe zemljišta za hranivima se određuju na osnovu analiza zemljišta kao i vrste useva i klimatskih uslova.

Iz ovoga se i rodio slogan:

A zemlja kaže: FERTIL, pravao đubrivo!

Zemlja zna da je to NAJBOLJA HRANA za VISOK, ISPLATIV PRINOS.

Zato novom brendu i odgovara ime Fertil, reč starih Latina za plodnost.

U cilju povećanja proizvodnih sposobnosti zemljišta, Fertilova paleta

proizvoda sadržeće razne kombinacije: NPK, NP, PK, NK, kao i KCl kompaktovano granulirana, kao i neka, u našoj zemlji nova azotna đubriva, AS granulirani, 20,5% N, - URAS 25% N, kombinacija ASa i Urea-e, krečni URAS 25% N za primenu na kiselim zemljištima.

Takođe, u asortimanu fabrike FERTIL biće i đubriva proizvedena na bazi Kalijum sulfata (K_2SO_4), namenjena đubrenju useva osetljivih na hlor (duvan, i drugi).

U zavisnosti od namene đubriva, u njih će prilikom formulacije biti dodavani i MIKRO ELEMENTI.

Novina je i to da će đubriva fabrike Fertil moći da se skladište u dužem vremenskom periodu, zahvaljujući specijalnim nerezidualnim biorazgradivim uljima, brzo rastvorivim u zemljištu.

Planirani kapacitet fabrike mineralnih đubriva Fertil je oko 230.000 t NPK đubriva godišnje, čemu treba dodati i pakovanje azotnog đubriva Urea.

Posebna pažnja posvećena je konfekcioniranju i pakovanju, uz primenu najviših normi kvaliteta i dizajna.

Krajnjim korisnicima đubriva će biti isporučivana upakovana u:

- čvrste polietilenske vreće, četvrtastog oblika, težine 25 kg (nova evropska preporuka),
- vreće težine 40 kg, za Urea-u,
- egalizovane "džambo" vreće, 500-1.000 kg, u zavisnosti od nasipnih težina đubriva, kao i
- mala komercijalna pakovanja 3-5 kg.

Pored toga postoji mogućnost i isporuka u rinfuzi, korisnicima koji imaju takve zahteve.

Isporuka u rinfuzi ili u "džambo" (big-bag) vrećama, omogućava korisnicima da

se proces đubrenja skrate i racionalizuju, uz primenu savremene metodologije iz ove oblasti.

Nakon pakovanja, đubriva će biti paletirana i strečovana.

Pored proizvodnje mineralnih NPK đubriva u okviru „Victoria Group“ osnovan je i Agro servis korisnika đubriva fabrike Fertil.

Licenciranim korisnicima đubriva Fertil besplatno će se: uzorkovati zemljište, uz primenu mobilne opreme najnovije generacije; analizirati sastav, u SP i drugim ovlašćenim laboratorijama, na osnovu čega će se davati preporuke o potrebnim formulacijama i tehnologiji đubrenja i formirati baze podataka, tzv. karton korisnika. Licence su besplatne i neće povećavati utvrđene cene đubriva. Navedene usluge Agro servisa-a će pružati planski, organizovano.

U okviru Agro servisa biće organizovane grupne posete i stalna otvorena edukacija u našim pogonima, što predstavlja još jedan način tesne saradnje sa korisnicima. Na taj način otvara se put unapređenju kvaliteta proizvoda i rast profita svakog korisnika.

Cilj fabrike mineralnih đubriva Fertil je dostizanje visokih, kod nas i u svetu priznatih, standarda đubriva. Samo postizanjem i održavanjem visokog kvaliteta proizvoda može se zauzeti i održati značajna pozicija na domaćem i okolnim tržištima, što nikako nije moguće bez zadovoljnih potrošača.

I zato: kad kažete đubrivo, mislite - FERTIL !

FABRIKA BIODIZELA GORIVO ZA BUDUĆE GENERACIJE

Nova fabrika sa najsavremenijom tehnologijom. Prirodno, čisto, biorazgradivo, obnovljivo gorivo. Upotrebom u sistemima javnog prevoza smanjuju se troškovi i emisija štetnih gasova. Jednostavna tranzicija bez velikih troškova.

Victoria group, jedna od najvećih agrokompleksa u našoj zemlji počela je izgradnju fabrike za proizvodnju biodizela, koja će se nalaziti u Šidu. U cilju dobijanja egzaktnih informacija oko primene biodizela GSP Beograd je prihvatio da učestvuje u projektu uključujući dva svoja autobusa na linijama 55 i 511 u program testiranja. Ovim projektom počinje upotreba ovog ekološkog goriva kao potpuna zamena za dizel gorivo.

Ukupna vrednost ove investicije je preko 15 miliona evra i po tome će fabrika biodizela u Šidu biti među najvećim investicionim projektima u Sremu. Kada bude završena, očekuje se da će godišnja proizvodnja biodizela biti 100.000 tona/godišnje, što će predstavljati značajan energetske potencijal za našu zemlju.

Biodizel je potpuno obnovljivo gorivo, primenljivo praktično kod svih motora koji koriste dizel gorivo. Iako je reč „dizel“ sastavni deo naziva, u biodizelu nema nafte ni drugih fosilnih goriva. U pitanju je zamena za fosilno gorivo koja je u potpunosti zasnovana na biljnom ulju, i kao takva potencijalno široko dostupna.

Upotreba biodizela usko povezuje tri segmenta: energetiku, poljoprivredu i ekologiju.

Prijateljski je naklonjen prema životnoj okolini kroz znatno smanjen efekat staklene bašte kao i emisija drugih zagađujućih materija.

Primenljivost

Upotreba biodizel goriva na konvencionalnim motorima iziskuje veoma male modifikacije, a posebna pogodnost je i što se on može mešati sa dizelom u različitim količinskim odnosima. Upotreba kvalitetnog biodizel goriva nema štetnih efekata na sisteme ubrizgavanja, a performanse njime pogonjenih motora gotovo su identične sa onima koje daju sa konvencionalnim dizel gorivom.

Prednosti

Sa ekološkog stanovišta, biodizel poseduje brojne prednosti u odnosu na fosilni: produkti njegovog sagorevanja nemaju miris, ni dimnost i mnogo su manje štetni po okolinu. Biodizel nije toksičan, potpuno je biorazgradiv, njegova upotreba ne doprinosi efektu staklene bašte...Kako

nije samozapaljiv, skladištenje i manipulacija sa njim su daleko bezbedniji postupci. Na kraju u doba rasta cena nafte on dobija na konkurentnosti.

Sastav

Tehnički, biodizel je metilester biljnog ulja koji nastaje uklanjanjem molekula glicerola. Postoje, ipak, neke bitne razlike. Molekuli biodizela povezani su u veoma jednostavne ugljovodonične lance, koji ne sadrže sumpor. Ovde nema molekula prstenaste strukture (nafteni i aromati) koji su inače sastavni deo fosilnog goriva. Nasuprot tome, biodizel u sebi sadrži skoro 10% kiseonika što ga čini prirodno kiseonikom obogaćenim gorivom. Ovakva svojstva zaslužna su što sagorevanjem biodizela nema emisije sumpordioksida koji je uzročnik kiselih kiša, kao ni čestica čađi štetnih po zdravlje.

Perspektiva

Zbog svojih brojnih prednosti nad fosilnim uzorom, biodizel je u poslednjoj deceniji doživeo veliku popularnost posebno, u Zapadnoj Evropi. Polja uljane repice, koja je jedna od glavnih sirovina za biodizel, svojom žutom bojom sve češće ulepšavaju krajolike Nemačkih pokrajina. Zbog toga, kako proizvodni kapaciteti rastu, tako se i sve veća površina obradive zemlje posvećuje sađenju uljanih kultura (uljane repice, suncokreta, soje, i dr.) tj. industrijskoj proizvodnji koja je subencionisana od strane država članica EU. Po svemu sudeći, u planu za budućnost biodizelu je dodeljena značajna uloga.

Rad prirode

Nafta u sebi sadrži energiju hemijske reakcije. Ona je pretežno produkt dugotrajnog rada bakterija na razlaganju nagomilanog bezbroj telašaca morskog planktona u dubini Zemljine kore. Kada je organski materijal pretvoren u smešu razolikih ugljovodonika, nama je ostalo samo da je izvučemo na površinu i razdvojimo na frakcije različitih svojstava. Dakle, rad na pakovanju energije obavila je priroda, mi smo samo prepoznali resurs i našli mu brojne primene. Sve je lepo i jeftino, jedino što kvari idiličnu sliku jesu ograničene rezerve i oslobađanje ugljen-dioksida vezanog iz atmosfere u onima davne praistorije...

Rad čoveka

Kod sintetičkih goriva, čovek na sebe uzima i posao pakovanja energije, te sirovine podvrgava procesu transformacije do željenog oblika. To znači da se rad na transformaciji mora „uložiti“ u gorivo, ali i da čovek bira i polazni i krajnji oblik što otvara mnogo mogućnosti. Posve sigurno, sirovina će biti obnovljive prirode i izabrana tako da troškovi po jedinici budu što manji. Kako su nam za motore SUS potrebna ugljovodonična goriva lako dolazimo do pretpostavke da će značajan izvor sirovina biti biomasa, odnosno, poljoprivredni proizvodi.

Sirovina

U tu svrhu potrebno je uzgajati useve koji se brzo razvijaju, koji su otporni na atmosferske nepogode, razne bolesti i najezde insekata. E, ovo već miriše na potragu za „superkorovom“, ili još preciznije na genetski inženjering. Iako se

jedan deo čovečanstva grčevito bori protiv konzumiranja hrane od genetski modifikovanih organizama, za očekivati je da će se sa manjom isključivošću protiviti poljima veštački stvorenih biljaka u svrhu dobijanja goriva. Posao proizvođača je da obezbedi pristojne mere ekološke bezbednosti i uveri poljoprivrednike da je u pitanju siguran i dugoročan posao. Sve ostalo učiniće tržište.

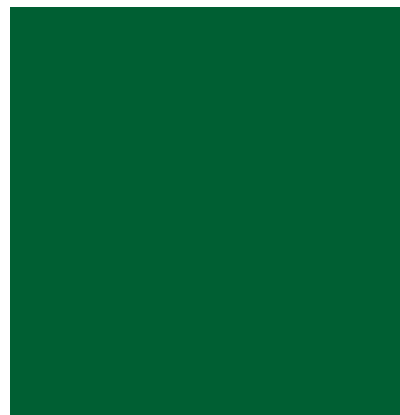
Ovde treba uvideti da usevi za svoj rast najpre vezuju ugljendioksid koji će potom kroz sagorevanje u motoru biti vraćen u vazduh. Ovo znači da nema davanja ove materije u atmosferu, pa ni bojazni od intenziviranja efekta staklene bašte. Goriva koje odlikuje ova osobina nose etiketu „CO₂ neutral“.

Period tranzicije

Kao što se iz iznetog može videti, u narednim decenijama desiće se prelazak na nove energente. To se neće desiti preko

noći, jer je postojeća infrastruktura za rafinaciju nafte jedna od najskupljih ljudskih tvorevina, te je njeno naprasno napuštanje naprosto nezamislivo. Stoga će prelazak biti postepen, a dobar uticaj na tempo promena svakako će imati naftaški lobi koji sada traga za novim izvorima profita.

U vreme tranzicije prednost će imati goriva koja se mogu mešati sa derivatima nafte u različitim odnosima a to je naravno biodizel. Kako cena nafte na svetskom tržištu raste, njen udeo u rezervoarima će padati, što će omogućiti etapni razvoj infrastrukture za preradu i distribuciju novih goriva. Veoma važana osobina koju nova goriva treba da poseduju jeste da budu pogodna za transport, skladištenje i distribuciju u okviru već postojećih sistema.

FABRIKA ULJA MLADOST ŠID

Savremena tehnologija i veliko sirovinsko područje omogućilo je da projektovani preradni kapaciteti fabrike od 600 t suncokretovog zrna, 600 t uljane repice i 400 t sojinog zrna na dan, budu maksimalno iskorišćeni. Tehnologija prerade uljanih useva je klasična i sastoji se od ljuštenja, termičke obrade, presovanja i ekstrakcije. U okviru fabrike nalazi se univerzalni silos za skladištenje uljarica i žitarica sa četiri sušare sa direktnim sušenjem. Prijem uljanih useva, kao i otprema proizvoda moguća je drumskim saobraćajem kao i industrijskim kolosekom koji je vezan na magistralnu prugu. Za smeštaj sirovog ulja koriste se sedam rezervoara kapaciteta 15.000m³. Osnovni proizvodi fabrike ulja Mladost, danas su, sirova ulja i sačma. U drugoj fazi razvoja fabrike početkom 2007. godine počeo je sa radom rafinerija kapaciteta 100.000 tona godišnje za proizvodnju biodizela kao goriva vrhunskog kvaliteta i jestivog ambalažiranog ulja sa osnovnim ciljem da se zadovolje zahtevi tržišta i potrebe potrošača. Jačanje sirovinske baze, osvajanje novih tehnologija, širenje proizvodnog programa, kao i očuvanje životne sredine su osnovni elementi poslovne politike.

SOJA PROTEIN

ORGANIZOVANA PROIZVODNJA ULJARICA

Organizovanjem proizvodnje uljarica obezbeđen sav potreban repromaterijal i oprema (seme, energenti, đubriva, pesticidi, sistemi za navodnjavanje ...). Proizvodnja soje ugovorena na oko 100.000 ha, suncokreta na 45000 ha, a uljana repica na 1600 ha.

Od svog postojanja "Sojaprotein" A.D. kao jedinstvena fabrika za preradu soje u našoj zemlji i širem regionu je postavljena kao perspektivna i profitabilna. Od 1983.godine kada je počela sa preradom merkantilne soje, proizvodnja soje se sve više povećavala iz godine u godinu, bez obzira na klimatske uslove.

Soja kao usev bila je slabo zastupljena na našim prostorima. Prve značajne površine su zasejane 1976.godine u PIK-u Bečej. Tek u periodu od 1980. do 1985.godine zasejano je u proseku 49.938 ha. Od 1986. do 1995.godine prosek površina pod sojom na nivou države je bio 60.670 ha.

Prosečni prinosi za poslednje 3 godine su se kretali oko 2,4 t/ha.

Značajan obim proizvodnje i otkupa se ostvaruje poslednje 3 godine, preko 200.000 tona zrna. Plaćanje soje prema

proizvođaču obavljalo se vrlo efikasno. Sve isplate su u 80% slučajeva izvršene u roku 7-15 dana od dana fakturisanja.

Na povećanje površina pod sojom znatno je uticao novi sortiment, prilagođen našim agroekološkim uslovima. Stare sorte nisu dale zadovoljavajuće rezultate. Obiman i svestran naučno istraživački rad Instituta za ratarstvo i povrtarstvo iz Novog Sada sa kojim saraduje "Sojaprotein" A.D. dovodi do toga da su postignuti izuzetno veliki rezultati po broju i kvalitetu sorti kao i po prinosu.

Kvalitet više je što "Sojaprotein" A.D. obezbeđuje isključivo sortno seme nemodifikovane soje. Kontrola zrna se vrši od njive pa sve do prijema u silose, kao i u toku prerade na međufaznim proizvodima i završna kontrola gotovih proizvoda. Naročito veliko interesovanje za "GMO free" sojinim proizvodima vlada u inostranstvu. To je značajna prednost "Sojaprotein"-a u odnosu na druge proizvođače.

Saradnja između proizvođača soje i prerađivača "Sojaprotein"-a uspešno se odvija od početka rada ove fabrike i svake godine daje bolje rezultate. To je uspeh trajne politike fabrike koja daje podršku primarnoj proizvodnji. Korektan odnos "Sojaprotein"-a i dobri finansijski efekti u proizvodnji soje opredeljuju poljoprivrednike za setvu ove kulture.

Za setvu u 2006.g. do sada je ugovoreno

preko 90.000 ha. Avansiranje je u toku: sortnim semenom, mineralnim đubrivima, zaštitnim sredstvima, po potrebi D-2 gorivom, a kasnije i novčanim avansom.

Tokom celog perioda rada, odnos ugovorene površine društvenog i privatnog sektora bio je 70:30. Taj odnos se menjao tokom godina. Sada je taj odnos 20:80 u korist individualnog sektora. Interesovanje za proizvodnju soje je sve veće. Poverenje koje se sticalo godinama sve više dolazi do izražaja. Ceo rad "Sojaprotein"-a postaje tradicija u poslovnim odnosima sa našim proizvođačima- dobavljačima.

U duhu višegodišnje saradnje sa proizvođačima soje, koja je proširena i na druge uljane kulture u narednom periodu će se raditi na povećavanju površina i na ugovaranju većeg obima proizvodnje, u cilju obezbeđivanja sirovina za potrebe sopstvenih preradnih kapaciteta.

ULJANA REPICA - Osnovne napomene o proizvodnji

Najsavremeniji sistem uyimanja uzoraka. Primena savremene GPS i GIS tehnologije. Analiza u nasavremenije opremljenim laboratorijama u zemlji. Korisnička baza - servis za sve korisnike Fertil đubriva..

Uljana repica je značajna industrijska biljka. Spada među četiri najvažnije uljane biljke u svetu (soja, palma, uljana repica, suncokret). Gaji se radi semena koje sadrži 40-48% ulja i 18-25% belančevina. Ulje uljane repice se osim u ishrani upotrebljava i u industriji - za dobijanje boja, maziva, plastičnih masa, u štamparstvu, kozmetičkoj i farmaceutskoj industriji. Poslednjih decenija se sve više koristi i za proizvodnju biodizel goriva.

Zemljište

Uljana repica dobro uspeva na mnogim tipovima zemljišta. Najbolje uspeva na dubokim, plodnim i karbonatnim zemljištima, srednjeg mehaničkog sastava, neutralne reakcije, koja nisu sklona formiranju pokorice. Vrlo dobre rezultate daje i na nešto vlažnijim, ali dobro aeriranim i plodnim zemljištima. Prilikom razmatranja zemljišta za uljanu repicu, važno je da je parcela dobro uređena, povoljnog vodno - vazdušnog režima. Koren uljane repice traži više kiseonika nego koren žitarica. Za pravilan rast i razvoj biljke glavni koren repice mora imati mogućnost da duboko prodire u zemljište i zato joj ne odgovaraju teška, zbijena i zemljišta sa nepropusnim podoraničnim slojem zbog njihove loše dreniranosti. Slično kao i suncokret na lakšim zemljištima, manje plodnosti, daje rentabilnije prinose od drugih ratarskih useva. Repica se može uspešno gajiti u brdsko-planinskim regionima do nadmorske visine od 750m, a dosta je tolerantna i na pH vrednost zemljišta. Uspešno se može gajiti na kiselim (do pH 5,5) i alkalnim zemljištima (do pH 8,5), ali joj najviše odgovaraju neutralna do slabo alkalna (pH 6,6-7,6).

Svetlo

Uljana repica je biljka dugog dana. Srbija se nalazi između 42. i 46. stepena severne geografske širine i na svim područjima insolacija je dovoljna, odnosno svetlo nije ograničavajući faktor za gajenje ozimih i jarih formi uljane repice.

Temperatura

Uspeh u proizvodnji uljane repice u velikoj meri zavisi od toplotnih uslova tokom vegetacije. Optimalna temperatura za klijanje i nicanje je 20-30°C. Pri normalnoj setvi, krajem avgusta-početkom septembra, pri temperaturi od 14-17°C i uz dovoljno vlage u zemljištu, uljana repica niče za 4-6 dana. Optimalna temperatura za jesenji porast je 15°C, a ispod 5°C prestaje rast nadzemnog dela i biljka ulazi u zimsku fazu mirovanja, mada koren raste dok temperatura ne bude niža od 2°C. Zbog toga se vremenom setve podešava stepen razvijenosti biljke pre zime. Slično kao ozima žita i uljana repica mora se tokom jeseni postepeno prilagoditi niskim temperaturama tj. proći proces kaljenja. Pred početak perioda niskih temperatura biljke bi trebale da imaju 7-10 listova rozete, koren vrata

deblji od 8 mm, stablo visoko do 1cm, a glavni koren do dubine 10-15 cm u zemlji. U takvom stanju repica izdrži golomrazice do -15°C a uz snežni pokrivač debljine 2-6 cm ne izmrzava i do -25°C. Od prolećnog buđenja vegetacije do početka cvetanja potrebno je 40 dana sa srednjom dnevnom temperaturom većom od 7°C. Cvetanje je obično u drugoj polovini aprila kada su temperature između 11 i 14°C.

Padavine

Uljana repica ima velike zahteve za vodom. Potrebna godišnja suma padavina je 500-750 mm. Najosetljivija na sušu je u fazi formiranja cvetnih pupoljaka do cvetanja (intenzivan porast) i u fazi nalivanja zrna. U našim semi-aridnim uslovima najkritičniji je nedostatak vode u setvi, jer se zbog neblagovremenog nicanja repica nedovoljno razvije pre zime, slabije prezimljava i daje niže prinose.

Plodored

Uljana repica se mora gajiti u plodored. Ne treba je gajiti iza gorušice, suncokreta, soje, graška, mahunjača i deteline jer je podložna bolestima i insektima koji prezimljavaju u ostacima tih kultura.

AGROSERVIS VICTORIA GROUP

Najsavremeniji sistem uzimanja uzoraka. Primena savremene GPS i GIS tehnologije. Analiza u nasavremenije opremljenim laboratorijama u zemlji. Korisnička baza - servis za sve korisnike Fertil đubriva..

Primena novih tehnologija u poljoprivredi opredelila je kompaniju "Victoria Group" da u svom sastavu oformi Agroservis koji će na ove prostore po prvi put uvesti korišćenje GPS tehnologije u poljoprivredi. Obzirom da je obaveza svih članica EU od 2005. godine korišćenje ovog savremenog sistema globalnog pozicioniranja kao i geografsko informatičkog sistema (GIS) u poljoprivredi, jasno je da će to biti standard bez koga ćemo se teško integrisati u EU.

Kako je poznavanje sadržaja hranljivih materija u zemljištu polazna osnova svake biljne proizvodnje, Agroservis će svojim kupcima mineralnog đubriva obezbediti besplatno uzimanje uzoraka zemljišta najsavremenijom nemačkom opremom uz pomoć GPS tehnologije. Program uzimanja uzoraka je urađen po visokim nemačkim standardima kojim se prvenstveno može odrediti tačna pozicija u smislu geografske dužina i širine kao i tačna površina parcele što je posebno značajno kod nepravilnih oblika parcela. Na osnovu hemijskih analiza zemljišta urađenih u našoj akreditovanoj "SP laboratoriji" vlasnici uzorkovanih parcela će dobiti precizne preporuke za đubrenje, način primene, kao i pravilan izbor formulacija đubriva. Na osnovu podataka o agrohemijskim analizama prikupljenim na terenu ali i na osnovu pojedinačnih zahteva kupaca, fabrika mineralnih đubriva "Fertil" će proizvoditi specijalne formulacije kompaktno-mešanih đubriva. Takođe ukoliko se ukaže potreba moguće je obogatiti đubriva i mikroelementima kako bi se našim proizvođačima obezbedilo đubrivo adekvatno njihovom tipu zemljišta.

Pored toga,

Agroservis kao savremeni vid poslovanja u poljoprivredi, timskim radom visokokvalifikovanih stručnjaka omogućiće svojim korisnicima preko formirane baze podataka brzo i efikasno preuzimanje svih potrebnih informacija.

Krajnji cilj je tačna i pravovremena preporuka za đubrenje i prihranu biljaka kao i tretiranje useva odgovarajućim sredstvima za zaštitu od bolesti, štetočina i korova.

Vozilo Toyota Hilux koje će biti opremljeno najsavremenijom opremom za uzorkovanje

BAUER - SISTEMI ZA NAVODNJAVANJE

Renomirani partner za uspeh

Jedan od lidera u proizvodnji najsavremenijih sistema za navodnjavanje širokozahvatnim mašinama. Savremena oprema za izdubavanje sa farmi. Rešenja za sve uslove proizvodnje. Visok kvalitet opreme.

U okviru kompanije Victoria Group, u saradnji sa firmom-prestavnikom, "Evrokommerc" iz Bečeja, našim uspešnim visegodišnjim proizvođačima, već po tradiciji, spremili smo ponudu za nabavku uređaja i opreme za navodnjavanje, od sada i iz kompletne palete proizvoda, renomiranog svetskog proizvođača BAUER.

Ponuda, kao i do sada, sadrži mogućnost kupovine i otplate ovakvih uređaja i opreme, u višegodisnjem otplatnom aranžmanu, poljoprivrednim proizvodima, sojom, suncokretom, uljanom repicom, kukuruzom i pšenicom.

Tradicija, ove u Svetu poznate kompanije, duga je 75 godina. Danas, BAUER proizvodi najsavremeniju, visoko kvalitetnu opremu za navodnjavanje, u svemu prema EN ISO 9001. Fabrika i sedište firme nalazi se u Voitsbergu, u Austriji. Čak 85 % proizvodnje se izvozi. Njihove reference su projekti rađeni po celom svetu, u 60 različitih zemalja, na šest svetskih kontinenata. Najnoviji projekti ovog giganta u navodnjavanju, realizuju se u Rusiji, Ukrajini, Kini, Iraku, Madjarskoj... i naravno u našoj zemlji. Značajan broj zadovoljnih korisnika kod nas, predstavljaju najbolje promotere ove opreme.

Svi sistemi za navodnjavanje, koji su u ponudi, su kompjuterski vođeni, jednostavni za upravljanje, sa podesivim kapacitetima vodenog taloga po jedinici površine, zavisno od vrsta i potreba useva. Jednostavnost i ekonomičnost, a pri tome kvalitet i trajnost glavne su osobine opisanih uređaja i opreme.

Pored opreme za navodnjavanje, BAUER je u Svetu poznat i po proizvodnji opreme za izdubavanje tečnim stajnjakom. Specijalne pumpe, cisterne, mikseri i prateće oprema, rešili su probleme izdubavanja mnogih farmi kod nas, a rešenja su dostupna svim zainteresovanim. Ova oprema je takođe u ponudi Victoria Group.

Takođe, od skora, u sastavu Bauera je i brazilska fabrika za proizvodnju sejalica za setvu bez prethodne pripreme zemljišta. U ponudi na našem tržištu su dva tipa ovih sejalica i takođe predstavljaju sastavni deo ponude Victoria Group.

Sve ovo i jesu glavne odrednice koje su uticale na opredeljenje za uspostavljanje partnerske saradnje sa ovim značajnim partnerom, kome takođe odgovara prisutnost u ponudi jedne značajne kompanije na ovim prostorima kao sto je Victoria Group.

Zadovoljni kada dobrim preporukama doprinosimo da svaki nas korisnik bude - zadovoljni korisnik.

Sigurni smo da BAUER jeste dobra preporuka.

RIBOTEKS AD LJUBOVIJA

Najsavremeniji ribnjak slatkovodne pastramke. Proizvodnja u skladu sa zahtevima standarda HACCP i ISO 9001/2001. Stalni stručni nadzor. Visok kvalitet proizvedene ribe.

Tokom 1985.godine izgrađena je fabrika konfekcije „Drinateks“ Ljubovija sa 250 zaposlenih radnika.

Ubrzo „Drinateks“ se pripaja SOUR-u „Inex“ Beograd i menja naziv u „Inex-Drina“ Ljubovija.

Osnovna poslovna orijentacija firme u tom trenutku je bila izvoz svojih orozivoda na strano tržište.

Postojeća R.O. je 1988.godine započela i izgradila pastrmski ribnjak na reci Gornja Trešnjica nedaleko od Ljubovije.

Nakon kratkog zajedničkog rada 1991.godine deli se na dva preduzeća: D.P. „Inex-Drina“ i D.P. „Riboteks“ Ljubovija.

Nakon niza godina u kojima se ribnjak uglavnom suočavao sa poteškoćama, koje su kulminirale 1997. godine, uvođenjem stečaja, menadžment preduzeća u toku 2001 godine donosi odluku da se pristupi pripremama za privatizaciju preduzeća.

D.P. „Riboteks“ je na trećoj aukcijskoj prodaji 28.08.2002. godini, privatizovano i većinski vlasnici postaje konzorcijum mladih privrednika.

Izvršenom privatizacijom „Riboteks“ Ljubovija postaje akcionarsko društvo i kao takvo suočava se sa nizom problema koje je trebalo rešavati. Izmirene su sve obaveze prema poveriocima, uključujući i zaposlene. Mnogo teži zadatak bio je povećanje proizvodnje, obzirom da postojeća proizvodnja nije mogla da zadovolji ni prostu reprodukciju.

Suočen sa problemom promenljivog vodnog režima, a sa željom da se omogući kontinuitet proizvodnje tokom cele godine, ribnjak kreće u modernizaciju tehnike koja se ogleda pre svega u instaliranju savremenog sistema za aeraciju vode. Na ovaj način je korišćenjem tečnog kiseonika prevaziđen problem nedostatka dovoljne količine vode u letnjem i jesenjem periodu.

U cilju postizanja što optimalnijeg rasta ribe, smanjenja koeficijenta konverzije, kao i redovnog praćenja brojnog stanja ribe nabavljen je savremeni sortirač sa elevatorom, koji ribu na sortiranje transportuje sa vodom čime se maksimalno smanjuje stres ribe prilikom ove tehnološke operacije. Brojači na ispusnim cevima iz sortirača omogućavaju tačno praćenje brojnosti ribe u ribnjaku, što omogućava pravilno planiranje proizvodnje.

Ova investiciona ulaganja u proizvodni sektor rezultirali su znatno većom i stabilnijom proizvodnjom, koja je povećana nekoliko puta u odnosu na period pre privatizacije.

Lokacija:

Ribnjak je lociran u selu Gornja Trešnjica, na levoj obali reke Trešnjice. Udaljen je od Ljubovije 18 km, a od Bajine Bašte 25 km.

Nalazi se u specijalnom rezervatu prirode, klisuri reke Trešnjice. U stenama ove klisure, zadivljujuće morfologije, koja na pojedinim delovima poprima odlike kanjonske doline, gnezdi se kolonija Beloglavog supa, poslednje vrste iz grupe ptica lešinara koja se održala do današnjeg dana u Srbiji.

Ribnjak se snabdeva izuzetno čistom vodom sa izvora Modro vrelo i reke Trešnjice.

Proizvodne karakteristike ribnjaka:

Proizvodna vodena površina ribnjaka je 0,42ha.

Ribnjak je punosistemsni i kao takav ima zaokruženu proizvodnju od ikre do konzumne pastrmke.

U proizvodnom procesu na ribnjaku se koriste najkvalitetnija svetska hraniva.

Međutim, kako bi se postigla što bolja ekonomičnost u proizvodnji u saradnji sa domaćim proizvođačima, ribnjak radi i na programu stvaranja kvalitetnih domaćih hraniva za prihranu pastmskih vrsta riba.

Na ribnjaku se obavljaju stalni naučni eksperimenti čiji se rezultati ugrađuju u proizvodni proces.

Proizvodnja na ribnjaku je standardizovana. Ribnjak poseduje HACCP i ISO 9001:2001, standarde.

Proizvodnja je pod stalnim stručnim nadzorom vodećih stručnjaka iz zemlje i inostranstva.

Planovi za budućnost

Svesni određenih tehničkih nedostataka gajenja pastrmske mlađi, u toku 2006.godine izgradiće se savremeno mrestilište, sa neskrivenom željom da ribnjak postane glavni reprocentar za proizvodnju i prodaju pastrmske mlađi.

U toku jeseni 2006. godine, "Riboteks" kreće u izgradnju pogona za industrijsku preradu ribe, sa širokom paletom proizvoda i nesumnjivo je da će to biti jedan od najsavremenijih pogona te vrste u ovom delu Evrope.

Ove godine biće izgrađena i nova poslovna zgrada, magacinski prostor za smeštaj hrane, radionica, dva nova bazena za smeštaj matica, taložnici i dr.

Nastaviće se modernizacija sistema za veštačko obogaćivanje vode kiseonikom.

Cilj svake proizvodnje je konačan proizvod, za "Riboteks" za sada je to konzumna pastrmka i mlađ pastrmke.

„Riboteks“ ad pruža mogućnost prevoza robe iz sopstvenog proizvodnog programa do odredišta kupca najsavremenijim transportnim sredstvima.

Najznačajniji kupci konzumne pastrmke sa ribnjaka "Riboteks" su:

- Metro
- D.T.D."Petrovaradin"- Novi Sad
- Jasinje – Čačak, i drugi

Kada je u pitanju prodaja pastrmske mlađi, ribnjak snabdeva niz malih ribnjaka iz Srbije. Ovde je bitno istaći da osim prodaje iz sopstvene proizvodnje, "Riboteks" vrši prodaju i "Trodlodge" pastrmske mlađi uvezene iz S.A.D.

„Riboteks“ ad vrši prodaju opreme za pastrmske ribnjake. Stručnjaci „Riboteks“ ad vrše savetodavnu i logističku obuku svih zainteresovanih za pastrmsku proizvodnju.

Poslovna orijentacija i moto "Riboteks" a,d jeste : "VAŠE ZADOVOLJSTVO JE NAŠ USPEH"

LUKA BAČKA PALANKA - POLOŽAJ I USLUŽNOST

Optimalna pozicija u regionu. Blizina važnijih saobraćajnih pravaca i industrijskih centara. Širok spektar usluga koji se pružaju klijentima. Impresivni planovi za proširenje kapaciteta i usluga.

Grad Bačka Palanka leži na levoj obali dunava. Bačka Palanka, sa svojih tridesetak hiljada stanovnika, sedište je istoimene opštine koja se sa 578 km² prostire južnim delom Bačke i broji preko šezdeset hiljada stanovnika.

Položaj Bačke Palanke je izuzetno povoljan. Pošto se nalazi na Dunavu, njime je transevropskim rečno- kanalskim sistemom „Rajna-Majna-Dunav“ direktno povezana sa državama od Severnog mora do Crnog mora: Holandija, Nemačka, Austrija, Slovačka, Mađarska, Hrvatska, Rumunija, Bugarska, Ukrajina.

Neposredna veza sa magistralnim putem Novi Sad-Sombor i nevelika udaljenost od autoputa Subotica-Beograd i Zagreb-Beograd, čini povoljnim položaj Bačke palanke i gledano sa aspekta putne mreže.

Granica sa republikom Hrvatskom i blizina Bosne i Hercegovine čine položaj još značajnijim.

Udaljenost Bačke Palanke od:

	MESTO	km		MESTO	km
1.	Autoput Su-Bg	45	10.	Novi Sad	42
2.	Autoput Zg-Bg	40	11.	Odžaci	40
3.	Bač	25	12.	Ruma	87
4.	Bačka Topola	75	13.	Sremska Mitrovica	107
5.	Beograd	120	14.	Sombor	80
6.	Bečej	95	15.	Subotica	110
7.	Bjeljina	75	16.	Crvenka	60
8.	Vrbas	50	17.	Šabac	116
9.	Kula	45	18.	Šid	20

„Luka-Bačka Palanka“ a.d. sa svojim pristaništem, koje je smešteno na 1295. kilometru obale dunava, ima vrlo povoljan položaj i kada je u pitanju mikrolokacija. Nalazi se na obodu grada, u industrijskoj zoni, nedaleko od slobodne bescarinske zone. U blizini je magistralni put za Novi Sad i Sombor (sa obilaznicom oko Bačke Palanke), tako da se do luke može doći direktno, bez potrebe prolaska kroz centar grada.

Delatnost i kapaciteti

„Luka-Bačka Palanka“ a.d. za svoje klijente vrši:

1. Pretovarne usluge: istovar/utovar
2. Usluge korišćenja infrastrukturnih objekata:
3. Skladišne usluge
4. Usluge: - prevoza (kamion „volvo“ nosivosti 26 tona)
- utovarivača
- viljuškara (utovar paletizirane robe do 3,5 tona)

Našu ponudu čini i kvalitetan:

- prirodni šljunak
- pesak

Treba istaći da se u okviru luke nalazi carinarnica i carinsko skladište tako da je omogućeno carinjenje robe na licu mesta.

Sesni prednosti rečnog transporta kao i trenutnih tržišnih uslova, sa željom da pruži svojim klijentima kvalitetnije i potpunije usluge, „Luka-Bačka Palanka“ a.d. je kreirala veoma ambiciozan plan razvoja. realizacija plana, koja će se odvijati etapno, obezbediće značajno proširenje kapaciteta luke. S tim u vezi, već je počela izgradnja zatvorenog skladišnog prostora ukupne površine 10.000 m². Takođe je pri kraju ugradnja najnovije digitalne vage (60 tona) koja će omogućiti brže i efikasnije pružanje raznovrsnih usluga.

VET ZAVOD

narcis *PROIZVODNJA STOČNE HRANE*

Posle 15 godina prisustva na tržištu „Narcis - Popovići“ danas predstavlja modernu kompaniju, sa sertifikovanim sistemom upravljanja kvalitetom u skladu sa zahtevima serije međunarodnog standarda ISO 9001:2000, koji je 2004. godine nagrađen Oskarom za kvalitet i poslovnu izvrsnost, od strane Privredne komore Srbije i Nacionalnog Fonda za kulturu kvaliteta i izvrsnost, a u 2005. godini potvrđen međunarodnim sertifikatom švajcarskog sertifikacionog tela IQnet.

Delatnost preduzeća „Narcis - Popovići“ je orijentisana na tržište poljoprivrednih proizvoda i to: proizvodnje potpunih i dopunskih smeša i vitaminsko-mineralnih predmeša za ishranu svih vrsta i kategorija domaćih životinja; unutrašnje i spoljne trgovine komponentama i aditivima za stočnu hranu i premikse; trgovine mineralnim đubrivima, sredstvima za zaštitu bilja, semenskim materijalom i ostalim repromaterijalom i opremom za primarnu poljoprivrednu proizvodnju.

Početkom juna 2005. godine preduzeće „Narcis – Popovići“ je povećalo svoje proizvodne i skladišne kapacitete, kupovinom fabrike „Proteinka“ a.d. iz Šapca.

se u njega ugrađuju, a zatim od samog tehnološkog postupka proizvodnje, kontrolu je neophodno sprovesti na svim nivoima.

Poštujući principe dobre proizvođačke prakse, osim zakonom obavezne kontrole, u internoj hemijskoj laboratoriji fabrike se vrši kompjutersko utvrđivanje kvaliteta i sprovodi prijemna kontrola svake sirovine i gotovih proizvoda u toku i po završenom procesu proizvodnje. Metodom tankoslojne hromatografije određuje se prisustvo mikotoksina u svim sirovinama, a po potrebi se koriste usluge akreditovanih eksternih laboratorija.

Prijemna kvantitativna i kvalitativna kontrola sirovina se vrši u skladištu dobavljača ili na samom ulasku u fabrički krug, a uzorci se prosleđuju u Internu laboratoriju. Ukoliko je osnovni organoleptički i kvalitativni pregled sirovine zadovoljavajući, ona se prima i skladišti u posebnu ćeliju ili magacin do konačne potvrde njenog kvaliteta. Tek po konačnoj potvrdi iz Interne laboratorije odobrava se njeno korišćenje. Na taj način se informacije o kvalitetu raspoloživih sirovina obezbeđuju pre njihovog ulaska u proces proizvodnje, a recepture se po potrebi prilagođavaju kako bi se očuvao zahtevani kvalitet gotovog proizvoda.

„Proteinka“ je jedna od 10 najvećih fabrika za proizvodnju stočne hrane u Srbiji, izgrađena početkom 1984. godine u šabačkoj industrijskoj zoni, na ukupno 8 ha fabričkog kruga, instalisanog proizvodnog kapaciteta od 8 000 t/mesečno gotovih proizvoda i novom modernom linijom za peletiranje stočne hrane kapaciteta 12 t/h. Fabrika raspolaže silosima za skladištenje 20000 t žitarica, silosnim ćelijama u okviru same fabrike za preko 5000 t različitih roba, sopstvenom linijom za proizvodnju premiksa i opremljenom laboratorijom za kontrolu kvaliteta sirovina i gotovih proizvoda.

Kvalitet stočne hrane sa aspekta krajnjeg korisnika podrazumeva obezbeđivanje niza njenih svojstava kao što su: optimalan hemijski sastav, koji će zadovoljiti potrebe životinja u pojedinim hranljivim materijama; fizičke osobine i zdravstvena ispravnosti hrane i konačno – njen uticaj na konzumaciju, apetit i fiziološke procese životinje. Obzirom da krajnji kvalitet proizvoda u najvećoj meri zavisi od kvaliteta sirovina koje

Širina i dubina proizvodnog asortimana „Narcis - Popovići“ ogleda se u paleti proizvoda koja pokriva potpune i dopunske smeše i vitaminsko mineralne predmeše za sve vrste životinja, a dubina u kategorijama u okviru svake vrste.

Viktorija grupa

Delatnost i poslovnu strategiju »Narcisa« sa »Proteinkom« u pogledu povezanog kapitala, snabdevanja, plasmana i kontrole tržišnih tokova upotpunjuje povezanost sa još sedam preduzeća koja posluju u okviru holdinga pod nazivom »Victoria Group«, koja između ostalog kontrolišu domaću ratarsku proizvodnju na 15000 hektara, poseduje sopstvene preradne i skladišne kapacitete od preko 400000 t, čime je nesumnjivo obezbedila lidersku poziciju u domaćem agraru.

Iako snabdevanje farmi širom Srbije i Crne Gore zauzima značajno mesto u proizvodnji i prodaji „Narcis - Popovići“, bilo da se odvija direktnom saradnjom ili posredstvom distributivne mreže, vrši se i snabdevanje veleprodaja i poljoprivrednih apoteka asortimanom koji je u pogledu kvaliteta i primene, prilagođen potrebama i navikama ekstenzivne stočarske proizvodnje i predstavlja odličnu nutritivnu dopunu osnovnim energetske ili proteinske hranivima kojima raspolaže skoro svako seosko gazdinstvo.

Spremnost na saradnju i dogovor da se za potrebe ozbiljnih stočarskih proizvođača kreira program ishrane prilagođen njihovim specifičnim potrebama, mogućnost transporta robe u rinfuz stanju i različitim pakovanjima po potrebi, deo su imidža koji se gradi i kojim se „Narcis – Popovići“ deklarirše kao partner koji je spreman da se suoči sa svim izazovima tržišta.

AGRO DISKONT SVE NA JEDNOM MESTU

15 godina postojanja. Širok asortiman proizvoda od stočne hrane preko alata, repromaterijala do hibi programa. Spremnost na saradnju i dogovor sa ozbiljnim stočarskim proizvođačima.

Agrodiskont

U okviru preduzeća posluju dva Agrodiskonta na atraktivnim lokacijama u Šapcu, koji svojim prodajnim asortimanom podmiruju sve zahteve stočarskih i ratarskih proizvođača, povrtara i voćara, baštovana, seoskih i gradskih domaćinstava.

Asortiman "Agrodiskonta" porazumeva široku paletu roba više proizvođača:

- stočna hrana i premiksi za sve vrste i kategorije domaćih životinja

- komponente za stočnu hranu u pakovanjima od 1 kg do 50 kg
- pomoćna lekovita sredstva
  - mineralna đubriva: mešana, organska, obogaćena
- sredstava za zaštitu bilja
- semena ratarskih i povrtarskih kultura i cveća
- kapajućii sistemi za navodnjavanje i zalivni sistemi
- oprema za plasteničku proizvodnju
- boje i lakovi
- sitni alati za poljoprivredu i vijčana

roba

- sredstava i pribor za dezinfekciju dezinfekciju i deratizaciju

- kace, burad, folije, vreće, veziva, kanapi

- HTZ oprema i gumena galanterija

- kataloška prodaja krupne i sitne poljoprivredne mehanizacije, rezervnih delova i potrošnog materijala

- I ostale potrebe za intenzivnu i ekstenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, seoska i gradska domaćinstva, baštovane, hobiste i vikendaše

Prilikom odabira prodajnog asortimana uzeti su u obzir kriterijumi i navike poljoprivrednih proizvođača i stoga su u ponudu "Agrodiskonta" uvrštene isključivo robe renomiranih proizvođača čiji su kvalitet i efikasnost potvrđeni u praksi. Kreiranje asortimana je uslovljeno sezonskom tražnjom kupaca i podložno prilagođavanju njihovim potrebama i zahtevima.

Osim prevazilaženja problema razućenog snabdevanja, nastojaćemo da konstantno pratimo i približavamo našim poljoprivrednicima savremene trendove u svim poljoprivrednim granama, u pogledu unapređenja efikasnosti i ekonomičnosti proizvodnje i postizanja maksimalnih rezultata uz minimalne troškove, jer su to jedini sigurni koraci u susret standardima savremene poljoprivredne proizvodnje koji su sve zahtevniji.

Imperativ za realizaciju ovako ambicioznog projekta jeste stalna

dvosmerna komunikacija sa kupcima i ulaganje u obrazovanje i usavršavanje stručnih kadrova preduzeća kako bi posao obavljali maksimalno profesionalno i kvalitetno i time doprineli ostvarenju postavljenog cilja.

Svi kupci "Agrodiskonta" mogu i moraju se pouzdati da sve svoje

potrebe mogu zadovoljiti na jednom mestu, po najpovoljnijim uslovima i cenama, da će uz "Agrodiskont" unaprediti svoju proizvodnju, ostvariti bolji rezultat u svojoj proizvodnji, a samim tim ostvariti veći profit. Upravo to je strateško opredeljenje i zadatak ovog poljoprivrednog centra koji će rasti i razvijati se u zajedništvu sa svojim kupcima.

UPOTREBA ENZIMA U STOČNOJ HRANI

Nova fabrika sa najsavremenijom tehnologijom. Prirodno, čisto, biorazgradivo, obnovljivo gorivo. Upotrebom u sistemima javnog prevoza smanjuju se troškovi i emisija štetnih gasova. Jednostavna tranzicija bez velikih troškova.

Povoljna cena i očigledni efekti upotrebe enzima u stočnoj hrani doveli su do njihove široke primene u poslednjih nekoliko godina. U početku koristili su se pojedinačni enzimi kojima se obezbeđivalo razlaganje specifičnih supstrata, što je doprinelo boljem razlaganju hranljivih materija iz pojedinih hraniva. Danas na tržištu postoje višenamenski enzimski preparati sa veoma velikim opsegom enzimske aktivnosti, odgovarajuće za stočnu hranu koja sadrži raznovrsne cerealijske.

Poznato je da endogeni enzimi monogastričnih životinja nisu u stanju da vare tzv. neskrobne polisaharide sadržane u ćelijskom zidu biljaka usled čega ovi ostaju neiskorišćeni kao izvor energije. Pored neiskorišćenosti NSP-a slabije se iskorišćavaju i druge hranljive materije kao što su skrob, masti, proteini. Dodatkom enzimskih preparata postiže se bolje iskorišćavanje hranljivih materija iz "grubih" hraniva (žitarca, sunc. sačme itd.), poboljšava se varenje hrane, smanjuje se osetljivost životinja, pre svega živine, na infekcije Salmonelom i dr. patogenim mikroorganizmima.

Pored toga, dodatkom enzima može se ublažiti negativni efekat tzv. Antinutritivnih materija.

Poseban značaj enzimima pridaje se u ishrani živine. Dosadašnji rezultati pokazali su da se dodatkom enzima, zavisno od sastava obroka, može povećati prirast telesne mase za 4-5% i poboljšati konverzija hrane za 6-9%. Efekti su veći kod mladih pilića (1-28 dana), kod kojih je inače slabije razvijen endogeni enzimski sistem.

Enzimi su našli primenu i u ishrani nosilja. Ispitivanja su pokazala da se dodatkom enzima obrocima za ishranu nosilja poboljšava nosivost, smanjuje utrošak hrane za proizvedeno jaje i povećava masa jajeta.

Dodatkom enzima fitaze poboljšava se iskorišćavanje fitin-ski vezanog fosfora u sirovinama biljnog porekla a smanjuje upotreba fosfora iz mineralnih hraniva (DKF-a i MKF-a) čime se smanjuju troškovi hrane, redukuje izbacivanje fosfora za 30% , povećava nosivost, masa jajeta i čvrstina ljuske.

Danas na domaćem tržištu među brojnim inostranim proizvođačima enzima izdvaja se DSM Nutritional Products koji je spajanjem sa najvećim svetskim proizvođačem enzima Novozymes iz Danske kompletirala svoju paletu enzimskih proizvoda za sve monogastrične životinje. U grupu NSP enzima spadaju Roxazyme G2G,

Ronozyme VP i Ronozyme WX. Ronozyme P je proizveden kao visoko efikasna fitaza.

S obzirom na sve pozitivne efekte koji se postižu primenom enzima u ishrani domaćih životinja, sigurno je da njihovo mesto u proizvodnji kvalitetne stočne hrane postaje neophodno. Enzimi će postati i u našoj zemlji nezaobilazan dodatak smešama za ishranu životinja, kao što je to već u mnogim zemljama sveta.

PRAVILA USPEŠNOG TOVA PILIĆA

Uspeh u tovu pilića zavisi od brojnih činilaca i ovo je prilika da podsetimo na neka osnovna pravila:

- 1) Jednodnevne piliće treba nabavljati od pouzdanih dobavljača. Dobar kvalitet pilića je preduslov uspeha u tovu.
- 2) Obezbediti brz i udoban transport. Leti, piliće treba transportovati rano ujutru ili noću.
- 3) Objekte za tov pilića treba dobro pripremiti, temeljno ih oprati i dezinfikovati. Hranilice i pojilice, takođe, treba dobro oprati i dezinfikovati. Nakon toga, treba uneti čistu prostirku i rasporediti je po površini poda u sloju debljine 8 do 10 cm. Po unošenju prostirke treba izvršiti fumigaciju.
- 4) Na 24 sata, pre useljenja pilića, objekat se provetrava, a zatim se zagreva na adekvatnu temperaturu..
- 5) U objekat za tov pilića, treba naseljavati jednu generaciju pilića, istog porekla, uz poštovanje principa „sve unutra – sve napolje“

6) Izolovati objekat ogradom od okoline, postaviti dezobarijeru kako za vozila, tako i za ljudstvo koje ulazi i radi u objektu.

7) Obezbediti adekvatnu naseljenost u objektu, pri čemu treba voditi da se ona menja tokom perioda tova. Na početku tova, računa se sa 40 do 50 pilića po kvadratnom metru, a na kraju tova je to 14 pilića po kvadratnom metru.

8) Prvih nedelja je potrebno obezbediti adekvatnu temperaturu u objektu. Prvog dana temperatura u objektu treba da bude 32 do 33°C, prve nedelje 29 do 30°C, druge 26 do 28°C, treće 24 do 25°C, četvrte 23°C, a kasnije 20°C. Dobar odgajivač treba da prati ponašanje pilića, i shodno njihovom ponašanju treba da koriguje temperaturu u objektu.

9) Obezbediti dobro provetravanje objekta.

10) Obezbediti hranu dobrog kvaliteta. Hranu treba nabavljati od proverenih proizvođača stočne hrane.

11) Proveriti kvalitet vode kojom se napajaju pilići.

12) Pilićima je neophodno obezbediti adekvatno osvetljenje.

13) Sprovoditi mere protiv glodara i insekata.

14) Neškodljivo uklanjati uginule piliće, zakopavanjem, spljivanjem ili bacanjem u posebno izgrađenu jamu – grobnicu.

15) U uslovima opasnosti od ptičjeg gripa zatvarati objekte, onemogućiti kontakt sa drugim pticama.

16) Zaštitu pilića od bolesti sprovoditi prema preporuci lokalne veterinarske službe.

17) Proizvodnu i zdravstvenu evidenciju treba redovno voditi.

OSNOVNE NAPOMENE ZA PRAVILNU ISHRANU U UZGOJU PODMLATKA KOKA NOSILJA JAJA ZA KONZUM

Uzgoj podmlatka koka nosilja jaja za konzum je po svojim specifičnostima sličan odgoju podmlatka za priplod. Greške iz odgoja se vrlo teško ili nikako ne mogu kasnije ukloniti, tako da ovom poslu treba pristupiti vrlo ozbiljno i odgovorno.

Odgoj podmlatka koka nosilja jaja za konzum je po svojim specifičnostima sličan odgoju podmlatka za priplod kod bilo koje vrste domaćih životinja. Osnovni zahtev koji je neophodno ispuniti je da se pravilnom odgojem dobije jedinka kod koje su pravilno razvijeni svi organski sistemi (koštani, digestivni, reproduktivni itd) i koja je spremna da izdrži period eksploatacije sa svim opterećenjima i problemima koje ga kasnije prate.

Da bi se to postiglo neophodno je da se ispune strogi zahtevi što se tiče tehnologije smeštaja, režima ishrane, osvetljenja, zdravstvene zaštite, vakcinacije itd. Ovde ćemo navesti neke osnovne preporuke vezane samo za ishranu. Preporučuje se svakom odgajivaču da pročita, prouči i pridržava se tehnoloških preporuka za hibrid čijim se uzgajanjem bavi.

Režim ishrane je preporučen od svakog proizvođača hibrida posebno ali neka pravila su opšta i treba ih se pridržavati da bi se dobili željeni rezultati. Pilićima je naravno, neophodno na prvom mestu omogućiti dovoljno hranidbenog (oko 8 cm po piletu) i prostora za pojenje (do 10 pilića po nipli ili oko 50-80 po okrugloj pojilici).

Tokom celog perioda odgoja pilićima mora biti na raspolaganju dovoljno i PO VOLJI SVEŽE VODE ZA PIĆE koja je hemijski i bakteriološki ispravna.

Pilići moraju da budu hranjeni posebnim smešama za tu namenu. Smeše moraju biti od proverenih proizvođača, odgovarajućeg kvaliteta i formulacije (sa potrebno balansiranim količinama proteina, energije, vitamina, minerala), strukture (peletirane ili brašnaste), pravilno korištene po preporukama proizvođača hibrida i smeša. Preporučuje se korišćenje namenskih smeša za taj hibrid ako je moguće. Nije poželjno koristiti starter ili grover za tovnne piliće što

neki odgajivači praktikuju jer su te smese proteinski i energetske prejake i sadrže nedovoljno sirovih vlakana koja su neophodna radi pravilnog razvoja organa za varenje kod podmlatka kokica u odgoju, jer one kasnije u toku eksploatacije treba da budu sposobne da konzumiraju i svare potrebnu količinu prilično neukusne hrane sa mnogo pepela.

Peletirane smeše se mogu koristiti sa tim da starter mora biti drobljena, a ostale smeše cela peleta. Medjutim, po nekim iskustvima ishrana nosilja u eksploataciji peletiranim smešama nije pokazala ekonomski značajna poboljšanja proizvodnih rezultata, čak može da bude nekih problema (kanibalizam), pa se onda postavlja pitanje opravdanja ishrane i navikavanje podmlatka na takve smeše.

U svakom slučaju treba se pridržavati pravila da se prelaz sa jedne smeše na drugu vrši postepeno i tek onda kad se ostvari potrebna telesna težina pileteta (kokice) koja je propisana tehnologijom za određeni uzrast hibrida koji se odgaja a ne očekivan utrošak hrane. Ovo je bitno jer je važniji parametar telesna masa kokice u određenim periodima i na kraju odgoja, nego utrošak hrane koji može da varira zavisno od kvaliteta i formulacije smeše koja se koristi kao i nekih drugih faktora vezanih za tehnologiju odgoja, zdravstveno stanje itd.

Prvih 1-1,5 meseci života je od presudnog značaja za dalje formiranje kokice i treba učiniti sve da u ovom periodu se postigne potreban i pravilan porast. U kasnijem periodu je bitno da se kokica hrani obročno odnosno da se količina hrane obavezno usklađuje tako da kokica pojede pola obroka pre večernjeg gašenja svetla a da ostatak završi par sati pre sledećeg hranjenja sutradan. Obrok treba uskladiti i sa redovnim kontrolama telesne mase (treba ih raditi bar jednom nedeljno). Kao orijentacione količine hrane po kokici mogu se koristiti preporuke proizvođača hibrida.

U periodima od 2-3 dana pred i 2-3 dana posle debikiranja kao i pre svake vakcinacije poželjno je izvršiti dodatnu vitaminizaciju kokica preko vode odgovarajućim preparatima poželjno bez antibiotika. Ovo se preporučuje da bi

se ojačao imuni odgovor organizma, jer debikiranje i vakcinacije su vrlo stresne situacije za kokicu, kad su one podložnije infekcijama nego obično. Debikiranje je naravno potrebno uraditi pravilno, u propisano vreme (9-10 nedelja) i uz što je moguće manji stres za podmladak.

Veoma je važno da SMEŠA SA KOKCIDIOSTATIKOM SE NE SME KORISTITI POSLE 12 NEDELJE STAROSTI jer u suprotnom može da dođe donepopravljevog oštećenja reproduktivnih organa što ima za posledicu otežano ili onemogućeno kasnije pronošanje.

Poželjno je da se sa 17-18 nedelja kokice hrane sa posebnom smešom za pred pronos da bi se koka navikla na povećanu količinu krede (pepela) u hrani i pripremila rezerve minerala za period nošenja koji joj predstoji. Ova smeša se preporučuje da se daje do 2% nosivosti.

Posle perioda odgoja treba kokama dati odgovarajuću smešu koja će omogućiti pravilan završetak razvoja i željeni tempo pronošanja.

Samo pravilno odgojena i razvijena kokica (1,45-1,55 kg sa 17-18 nedelja) će moći da odgovori zahtevima perioda eksploatacije. Previše laka kokica kasni sa pronošanjem dok preteška ima problem sa nošenjem zbog viška masnog tkiva (sklonija je pucanju itd).

Greške iz odgoja se vrlo teško ili nikako ne mogu kasnije ukloniti, tako da ovom poslu treba pristupiti vrlo ozbiljno i odgovorno.

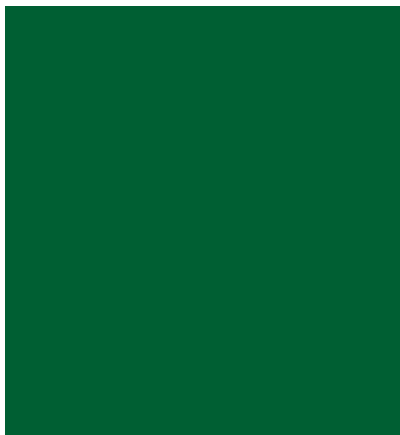
Protecta line

SUZBIJANJE DIVLJEG SIRKA POSLE ŽETVE STRNINA

Rešavanje problema divljeg sirka efikasno se postiže primenom totalnih herbicida. Veliki broj registrovanih preparata iz grupe glifosata. Primenom punih agrotehničkih i hemijskih mera značajno se može redukovati zakorovljenost njiva.

Na njivama Srbije, je i ove godine, kao i prethodnih 15 tak godina, izuzetno velika brojnost višegodišnjeg rizomskog korova divljeg sirka (*Sorghum halepense*).

Sirak klija u proleće i tokom leta, Biljka sirka može biti visoka i do 3 metra. Ima izuzetno razvijene podzemne organe, rizome, koji nažalost poseduju veliku sposobnost razmnožavanja. Čisto primera radi, na jednom hektaru sa uobičajenom brojnošću sirkom (20-35 jedinki po m²), može se naći i do tri tone korena i rizoma ovog korova. Vertikalni rizom je vrlo razvijen i ide do dubine od oko 40 tak cm, dok ima i horizontalne i kose rizome, što naši proizvođači vrlo dobro znaju, jer ih prilikom ručnog kopanja ili kultiviranja usitne i samim tim ih rašire po parceli. Inače ti plići rizomi služe biljci za razmnožavanje, dok ovi kosi koji su deblji i bogatiji rezervnim materijama, služe za prezimljavanje.

Divlji sirak cveta u leto, ima cvast metlicu, gde na jednoj biljci po podacima raznih autora može biti od 2000 do 8000 semenki.

Klijavost semena divljeg sirka može biti i do 10 godina zadržana u zemljištu. Ova činjenica u velikoj meri utiče na njegovo otežano suzbijanje. Biljka sirka se razmnožava semenom i rizomima. Raste u okopavinama gde predstavlja veoma žilav i opasan korov. Međutim, veoma veliku brojnost ima i u voćnjacima, vinogradima, lucerištima, a često se javlja i uz kanale, reke, puteve, odnosno na nepoljoprivrednim površinama.

Izuzetno dobro podnosi suše, što se vidi na primerima sušnih godina, kada zbog veoma visokih temperatura, dolazi do ubrzanog nicanja i razvoja biljaka divljeg sirka, kako onih iz rizoma tako i onih koje niču iz semena.

Njegova osnovna karakteristika je da, obziroma na ubrazano nicanje i razvoj, guši gajene biljke u početnim fazama porasta i razvika, kada su one i najosetljivije.

Velikom širenju divljeg sirka, doprinela je neadekvatna obrada zemljišta u poslednje dve decenije, kao i otpornost divljeg sirka na najčešće upotrebljavane herbicide (triazinske i hormonske).

Zastrašujuća je činjenica da je sigurno na preko 60% površina, sirak raširen po celoj parceli i da je u brojnosti od 25 do 35 jedinki po m², dok je veoma čest slučaj da ga ima i sa brojnošću od 150 do 200 jedinki po m².

Da bi problem divljeg sirka na parcelama bio uspešno rešen, njegovo suzbijanje mora se vršiti kombinovanjem svih raspoloživih mera : plodored, agrotehnikom (prvenstveno kvalitetna obrada zemljišta), mehaničke i hemijske mere borbe.

Kao što je i rečeno , suzbijanje divljeg sirka najpre treba obaviti primenom pravovremene i kvalitetene obrade zemljišta, počev od ljuštenja strništa, plitkog i naravno dubokog zimskog oranja.

Hemijsko suzbijanje divljeg sirka je najbolje primenom totalnih herbicida posle

žetve strnina. Da bi delovanje totalnih herbicida bilo zadovoljavajuće, potrebno je nakon žetve ostaviti parcelu da ponikne korov, odnosno ne raditi ljuštenje strništa. Ova mera bi se mogla i raditi samo u kišnoj godini , kada bi korov i posle te agrotehničke mere ponikao. Naravno, to u ovoj godini nije slučaj te stoga treba ostaviti da korov ponikne, i to ne samo sirak , već i neki druge teži korovi , kao što je palamida (*Cirsium arvense*), divlja paprika (*Polygonum spp.*) i drugi.

Za ovu namenu u Srbiji je registrovano dosta preparata na bazi glifosata: GLITOTAL, CLINIC 480 SL, GLIFOSAV 480, DOMINATOR, CIDOKOR, GLITOTAL, ROUNDAP, GLYPHOGAN 480 SL i dr.

Da bi delovanje preparata bilo u potpunosti zadovoljavajuće, potrebno je voditi računa o nekim pravilnostima za njihovu primenu:

- divli sirak iz rizoma mora biti u što intenzivnim porastu, odnosno visine od 40-50 cm pa najkasnije do faze pre metličanja
- doza primene se kreće od 4-6 litara po hektaru
- količina vode za primenu od 200-400 litara po hektaru
- za suzbijanje zubače dozu povećati na 6-8 l / ha
- tretrana površina se posle primene totalnih herbicida ne sme obrađivati najmanje 14 dana (najbolje 21 dan)

- veće količine preparata koristiti pri jačem intenzitetu zakorovljenosti, kasnijim fazama porasta korova i nepovoljnim vremenskim prilikama kao što je suša, uz visoke temperature i nisku vlažnost vazduha.

- niže doze primene bi bile primenljive kada je korov u ranijoj fazi, kada su povoljni vremenski uslovi i ako se koristi manja količina vode

- doza primene u toj situaciji bi bila 3 l po hektaru uz 100-200 l vode i pridržavanja prethodnih uputstava

- prilikom tretiranja preparati ne smeju dospeti na zelene delove voća i vinove loze

- na tretiranim površinama je zabranjeno hraniti mlečnu stoku

- pored sirka, zubače, pirevine uspešno se suzbija i palamida sa dozom primene od 4-6 l / ha.

Način delovanja svih totalnih herbicida na bazi glifosata je da se nakon usvajanja lišćem korova, kreću

naviše i naniže, translatorno u biljci do korena, rizoma i ostalih biljnih delova, blokirajući rast biljaka.

Simptomi delovanja na tretiranim biljkama vidljivi su nakon 7-10 dana.

Ova godina je po brojnosti ponikle populacije izuzetno pogodna na se ova hemijska mera uspešno i kvalitetno uradi sa postizanjem visokih efekata.

Potrebno je napomenuti da se svi totalni herbicidi u dodiru sa zemljom razgrađuju, te nema opasnosti za naredne ratarske ili povrtarske useve.

Ulaganjem u primenu totalnih herbicida posle žetve strnina za suzbijanje divljeg sirka prvenstveno, kao i nekih drugih takozvanih težih korova (palamida, zubača, pirevina), imaćemo višestruku korist i olakšanu primenu svih agrotehničkih mera, uključujući i olakšanu zaštitu narednih useva u sledećoj vegetaciji.

Primenom ove mere u periodu od dve do četiri godine u potpunosti se može redukovati brojnost rizomskog sirka i time omogućiti nesmetan porast useva i postizanje visokih prinosa uz ostvarenje većeg profita.

PRIMER DOBRE PROIZVOĐAČKE PRAKSE

Važan period u zaštiti voća. Brojni patogeni i štetočine mogu naneti ozbiljne štete zasadima. Kvalitet voća zavisi od uspešne zaštite u ovom periodu.

U selu Slepčević, u severo-zapadnom delu Mačvanske ravnice, u poslednjih deset godina se sve više razvija proizvodnja lubenice i industrijskog bilja, u prvom redu soje. Da se proizvođači iz ovog kraja sve više okreću profitabilnijim kulturama, i da u njihovoj proizvodnji prate i primenjuju savremene metode u agrotehnici, ugledan primer predstavlja poljoprivredno gazdinstvo Nikole Gošića.

Uz veliku pomoć Supruga Novke, sinova Dragana i Slobodana, koji će uskoro steći zvanje inženjera Zaštite Bilja, ovaj proizvođač, na površini od 39 ha proizvodi, lubenicu, soju, pšenicu i kukuruz.

Od prošle godine, ovo gazdinstvo delatnost proširuje na odgoj svinja u savremenoj farmi, čiji kapacitet ove godine povećavaju na 700 tovljenika u turnusu.

U primeru pristupa savremenim načinima proizvodnje, kod Gošića posebno izdvajamo pripremu zemljišta za proizvodnju rasada lubenice, mere zaštite za suzbijanje korova, kao i način na koji ovi vrsni proizvođači vrše prveniju problema koji semogu pojaviti.

Posebna pažnja se posvećuje, izboru deklarisanog semena, renomiranih inostranih semenskih kuća, jer je kvalitetno seme, prvi uslov za proizvodnju dobrog rasada. Na osnovu prethodno stečenih iskustava i zahteva tržišta, Gošići su poverenje poklonili hibridima Farao, Vasko i Varda.

Postupak pripreme za proizvodnju rasada se odvija na sledeći način: Seme

se polaže u prethodno pripremljene brikete, koji se spravljaju mešanjem zemlje sa površinskog sloja zemljišta, i zgorelog stajnjaka u odnosu 2:1, uz dodatak kompleksnog mineralnog đubriva, formulacije 13:15:17 koje je obogaćeno mikroelementima. Da bi se sprečila moguća pojava gljivičnih oboljenja, koja bi mogla da izazovu poleganje rasada kao i štetu od zemljišnih insekata, seme se prethodno potapa u rastvor preparata Prestige 290-FS (Bayer Cropscience), koji biljka usvaja, zadržava ga u sebi duži vremenski period, što biljci obezbeđuje zaštitu i u kasnijim fazama razvoja. Ovako odgajen rasad, prilikom rasađivanja na stalno mesto je u odličnoj kondiciji, što potvrđuju rezultati iz prošle godine koja je obilovala padavinama i niskim temperaturama koje su uzrokovale gotovo prepovoljen rod lubenice u Sremu i Bačkoj. Na ovom gazdinstvu se takav problem ispoljio u znatno blažem obliku.

Sa pripremom zemljišta na kojem se obavlja proizvodnja lubenice, Gošići počinju još u jesen. Hemijskom analizom tla, utvrđena je niska PH vrednost kao i nedostatak Fosfora. Na celoj površini je izvršena kalcifikacija, a nedostatak Fosfora nadomešten je zaoravanjem NPK đubriva, formulacije 8:24:24 sa mikroelementima, u količini 500 kg/ha. Već u prvoj polovini juna, pokazuju se rezultati, ovakvog vrhunskog pristupa proizvodnji.

Poučeni dobrim finansijskim rezultatima iz prošle godine, a svakako i zbog sopstvene stočarske proizvodnje, soju će Gošići ove godine posejati na površini od 9 ha. Sav repromaterijal je obezbeđen preko zadruga koja u ovom delu Mačve organizuje proizvodnju za uljaru Sojaprotein iz Bečeja. Ponudjenim paritetima za rod 2006. godine, ratari ovog kraja su izuzetno zadovoljni, o čemu govori podatak da će pod sojom

u Mačvi ove godine biti zasejano oko 5000 ha, što je udvostručena površina u odnosu na prosek iz prethodnih godina.

Gošići su za setvu soje, opredelili parcelu, na kojoj je sadržaj hraniva dobro izbalansiran u prethodnoj godini kod proizvodnje kukuruza, tako da je dodatno unošenje NPK đubriva ove godine izostavljeno. Kod proizvodnje soje, akcenat je stavljen na suzbijanje dominantnih korovskih vrsta, a ima ih u širem spektru, ponajviše širokolisnih. Posle nicanja korova, obaviće se tretman, kombinacijom herbicida Pulsar 1 l/ha + Harmony 0,008 kg/ha. Ova kombinacija herbicida će odlično sprečiti pojavu ambrozije, sirka iz semena i rizoma, lipice i drugih korova koji bi oslabili usev soje a takođe i stvorili problem prilikom smene useva. U kasnijim fazama vegetacije, korekcija će se vršiti preparatom Bentazon u količini 3-4 l/ha, kako bi se suzbili novoiznikli širokolisni korovi.

Na kraju, kao zaključak, sa zadovoljstvom možemo istaći, da način, na koji se odvija proizvodnja na ovom gazdinstvu, može okarakterisati kao redak, školski primer, dobre poljoprivredne prakse i brige o oranicama, od kojih svake godine, očekujemo visok, kvalitetan i stabilan prinos. Moto ovih proizvođača je, da zemlji moramo dati, ono što joj je neophodno, a u pogledu pesticida, samo ono što ne ugrožava narednu kulturu u plodoredu, kako bi se ispoštovao osnovni preduslov poljoprivredne proizvodnje, a to je proizvodnja pre svega zdrave hrane.

PRIMER USPEŠNE SARADNJE ZAŠTITA VOĆA U APRILU

Važan period u zaštiti voća. Brojni patogeni i štetočine mogu naneti ozbiljne štete zasadima. Kvalitet voća zavisi od uspešne zaštite u ovom periodu.

Za razliku od drugih mera koje se sprovode u savremenoj voćarskoj proizvodnji suzbijanje štetočina, bolesti i korova predstavlja, često, vrlo složenu meru. Postavljanje tačne dijagnoze je osnovni preduslov za uspešnu zaštitu gajenih biljaka, a hemijske mere borbe predstavljaju najzastupljeniji i najvažniji način.

S toga, u vezi izbora pesticida treba tražiti savet od stručnjaka za zaštitu bilja. Po savetu naših stručnjaka posle zimske rezidbe voćaka obavezno se primenjuje zimska zaštita voćaka i vinove loze, i to preparatima na bazi bakra, mineralnog ulja i neki insekticid piretroid.

Svako sledeće prskanje u voćarstvu zavisi od vrste koja se gaji, i specifično je, te obavezno poslušati savet stručnjaka.

April mesec, je mesec intezivne primene sredstava za zaštitu bilja. Zbog obilja padavina na početku ovoga meseca, u mnogim zasadima višnje i šljive nije bilo moguće obaviti prskanje botriticidima u fazi belih balona, koje je jako bitno zbog parazita *Monilia laxa* prouzrokovala sušenja grana i graničica i truleži ploda koštičavog voća. Ako se kišni period nastavi obavezno prskati botriticidom u fazi punog cvetanja, kao i u fazi precvetavanja gde treba dodati i neki sistemski insekticid.

Zaštita jabuke, kruške, dunje je dosta kompleksnija.

Na jabuci imamo dve ozbiljne bolesti:

- *Venturia inaequalis* prouzrokovala

čadjave krastavosti ploda i lišća. Parazit prezimljava u lišću. Tokom aprila, maja i juna obrazuje ogroman broj askospora, koje sa svakom kišom izbacuju iz starog lišća i vazдушnim strujama nanose na lišće i plodove jabuke. Na jaču zarazu utiču dužina vlaženja lišća i ploda (preko 10-20 časova) pri $t > 10^{\circ}\text{C}$. Naj opasniji ciklus razvića ovog parazita obavlja se od sredine aprila do sredine juna, kada nastaju tzv. primarne zaraze, koja se poklapa sa fazom pojave roze pupoljka, pa do obrazovanja ploda veličine oraha. U ovom periodu treba obaviti četiri do pet prskanja da ne bi došlo do pojave sekundarnih zaraza.

• *Podosphaera leucotricha* prouzrokovala pepelnice jabuke. Predstavlja najopasniju bolest sorata Jonatan i Idared. Zahteva upornost i redovno sprovođenje prskanja, dobar izbor fungicida i temeljno kupanje

lišća i lastara.

Štetočine jabuke:

- Štitasta vaš, jabukina krvava vaš, jabukin smotavac, jabukin cvetojed, surlaš, miner, savijač pokožice ploda, osa, staklokrilac su insekti koji se dobrim delom suzbijaju zimskim prskanjem, ostala prskanja se poklapaju sa prskanjem protiv bolesti.

Dobar primer saradnje naših stručnjaka i kupaca je voćnjak jabuke poljoprivrednog gazdinstva Štarić Joviše iz Pocerskog Metkovića kod Šapca. U ovom voćnjaku do su obavljena sledeća prskanja:

1. Zimsko prskanje Bakaroxihlorid 0,75% + Belol 2%
2. U fazi mišijih ušiju Bakaroxihlorid 0,5% + Cosan 0,5%
3. U fazi roze pupoljka Strobry 0,02% + Dithan 0,25% + Fenitrotion 0,1%

Sledeće prskanje je planirano u fazi početka cvetanja: Olimp 0,03% + Karathane 0,04% + Systhane 0,025%.

*Šta usevu treba za dobar prinosa?
... zemlja najbolje zna
... treba samo čuti šta nam kaže
... a zemlja kaže*

Fertil

PRAVO ĐUBRIVO!

NPK sa mikro elementima, KAN, AN, UREA

Članica
VICTORIAGROUP

21112 Novi Sad, Hajduk Veljkova 11, P. Fah 41

Fertil

Fabrika mineralnih đubriva
Industrijska zona b.b.
21400 Bačka Palanka
Tel: 021 742 976